

Uithuisplaatsing is nog altijd een taboe

De samenwerking tussen hulpverleners en biologische ouders van uit huis geplaatste pubers loopt in de praktijk niet altijd even constructief. Want al wil iedereen het beste voor het kind, toch kan het flink schuren volgens **Martine Noordegraaf**, lector Jeugd & Gezin aan de CHE.

Noordegraaf deed met haar team onderzoek naar problematiek binnen de jeugdhulpverlening. In de onderzoeken 'Jouw Gezin, Mijn Zorg' en 'Samenwerken tussen ouders en pleegouders' keek ze met haar onderzoeksteam naar de samenwerkingsrelatie tussen respectievelijk gezinshuisouders en biologische ouders van uit huis geplaatste pubers en naar die tussen pleegouders en biologische ouders.

Gesprekken met kinderen

De resultaten worden toegelicht op het symposium 'Samenwerken werkt! Onderweg naar gedeeld opvoederschap in de pleeg- en gezinshuiszorg'. Voor Scherp licht Noordegraaf alvast een tipje van de sluier op. "Voor het welzijn van pubers is het essentieel dat de volwassenen om hen heen, dus professionele opvoeders en biologische ouders, constructief en harmonieus met elkaar omgaan. Kinderen gaven dat ook duidelijk terug tijdens de gesprekken die we met hen voerden. Een opbouwende sfeer, waarin vertrouwen heerst en ruimte is voor ontspanning en plezier, kun je dus gerust de basisvoorwaarde noemen voor de goede ontwikkeling van een uit huis geplaatste puber.

Omgedraaid geldt dat wanneer ouders aan hun kind gaan trekken en aangeven dat ze het liever weer thuis willen hebben, er voor kinderen een ingewikkelde situatie ontstaat. Het brengt hen in een serieus loyaliteitsconflict."

Uithuisplaatsing als taboe

"Wij zagen dat het in de praktijk nogal eens schuurt tussen ouders en professionele opvoeders", vervolgt Noordegraaf. "Kijkend naar de situatie van de ouders is dat niet vreemd. Voor hun is een uithuisplaatsing pijnlijk. Zeker als het kind naar een pleeggezin gaat, voelt dat als falen. Uit ons onderzoek is onder andere gebleken dat ouders er vervolgens vaak alleen voor staan. Er is geen professionele opvang en ook hun persoonlijke netwerk biedt vaak geen steun. Meestal durft de omgeving er zelfs niet over te beginnen, waardoor ouders in een isolement belanden. Uithuisplaatsing blijkt dus nog een flink taboe te zijn. En dat is tragisch, zeker als je bedenkt dat het vertrek van hun kind voor veel ouders een traumatiserende ervaring is." Op dat pijnlijke moment dat het thuis écht niet meer gaat en ook extra hulp binnen het gezin geen soelaas

.....
MARTINE NOORDEGRAAF (41)
 STUDEERDE SOCIAAL
 PEDAGOGISCHE HULP-
 VERLENING AAN DE CHE.
 NA HAAR UNIVERSITAIRE
 VERVOLGOPLEIDING
 PROMOVEERDE ZE OP
 EEN ONDERZOEK NAAR
 DE GESPREKSVOERING
 BIJ DE RAAD VOOR DE
 KINDERBESCHERMING.
 INMIDDELS IS ZE ALWEER
 TIEN JAAR LECTOR JEUGD
 & GEZIN AAN DE CHE.
 IN 2014 WERD ZE DOOR
 ISO EN SCIENCE GUIDE
 UITGEROEPEN TOT
 LECTOR VAN HET JAAR.

meer biedt, moet het kind vertrekken. De nieuwe Jeugdwet bepaalt dat dan eerst moet worden gezocht in het eigen netwerk van het kind. Wanneer daar geen mogelijkheden zijn, wordt gezocht naar een ander pleeggezin of kan gekozen worden voor een gezinshuis. Die laatste optie gaat spelen wanneer een puberend kind ernstige gedragsproblemen heeft.

Betrek biologische ouders erbij

Noordegraaf: "Het verschil tussen gezinshuisouders en pleegouders is dat uit die

'Door ouders niet bij hulpverlening te betrekken, stellen we de problemen uit'

eerste groep minimaal een van beide ouders professioneel is opgeleid voor jeugdhulpverlening." Niettemin maken ook professionele opvoeders fouten, zo blijkt. "Een kernprobleem dat in onze onderzoeken naar voren komt, is dat biologische ouders zich er vaak bij voelen hangen. Vooral pleegouders, maar ook gezinshuisouders, houden ouders soms te veel op afstand of weten niet goed hoe ze met hen moeten omgaan. Ze hebben de neiging om een kind tegen zijn ouders te beschermen."

Dat is overigens meestal geen onwil, merkt Noordegraaf op. "Gedragsproblemen bij kinderen blijken vaak samen te gaan met problemen in het gezin van herkomst. Ouders hebben soms een licht verstandelijke beperking, psychiatrische problematiek of kampen met financiële problemen of een verslaving. Bovendien zijn ouders bijna nooit meer samen en hebben ze zelf vaak ook het nodige meegemaakt. Dus die reflex die je bij sommige (professionele) opvoeders ziet, is wel begrijpelijk. Maar op basis van wat wij hebben gezien, is het cruciaal dat er gezocht wordt naar een manier om ouders nog zoveel als mogelijk een plek te geven in het leven van hun kind. Belangrijk is dat (professionele) opvoeders streven naar een empathische en respectvolle omgang met de ouders. Dat zij de ouders proberen te begrijpen. Wij houden dan ook een pleidooi voor relationele jeugdhulp waarin je niet alleen in het kind investeert, maar óók in het gezin waaruit het kind komt. Want alleen dán kan het belang van het kind optimaal gediend worden."

Langetermijnaanpak

Waarom gebeurt dat dan nog niet? Noordegraaf: "Omdat jeugdhulpverlening puur op het kind is gericht. Er zijn dus geen middelen beschikbaar om biologische ouders

te ondersteunen bij de verwerking van wat ze meemaken en bij het vinden van hun nieuwe rol na uithuisplaatsing van hun kind. Helaas vormt dus vooral de economische prikkel in de hulpverlening de belemmering om meer relationeel te werken."

Daardoor komt de langetermijnontwikkeling van pubers tot evenwichtige volwassenen onvoldoende van de grond, waarschuwt Noordegraaf. "Biologische ouders spelen een centrale rol in die ontwikkeling. Door ouders niet bij de hulpverlening te betrekken en door hen niet te laten ondersteunen door professionele hulpverleners, stellen we de problemen alleen maar uit. Bied je daarentegen een soort inclusieve zorg en betrek je de ouders erbij, dan heb je op langere termijn minder problemen. Zo help je kinderen namelijk veel beter om volwassen te worden, want je leert hen met hun verleden om te gaan. En dat niet alleen in een soort traumatherapie, maar juist ook in het (opnieuw) leren omgaan met de mensen bij wie ze oorspronkelijk horen. Daardoor leren ze ook zichzelf beter te begrijpen en kunnen ze vooruit."

Symposium

Symposium Samenwerken Werkt!

Naar aanleiding van de coronacrisis, gaat het symposium op 15 mei niet door. Een nieuwe datum is nog niet bekend.

Kijk op **CHE.nl** voor het laatste nieuws hierover.

'In de praktijk schuurt het nogal eens tussen ouders en professionele opvoeders'